

Lesbrief

Blijstift Striptekenles

Doelgroep	8 - 12 jaar
Lesduur	1 uur per les (totaal: 4 uur)
Werkvorm	Zelfstandig, met beperkte begeleiding
Leerstofgebied	Kunst / handenarbeid / creativiteit
Voorkennis	Geen

Introductie

Het lespakket striptekenen is ontwikkeld om kinderen vanaf ongeveer 8 jaar (semi)zelfstandig te leren striptekenen. Het bestaat uit een lesboekje-in-stripvorm aangevuld met enkele korte introductievideo's en een 'live' les via digitale verbinding.

We starten bij het visuele alfabet, want als je dat kunt tekenen, dan kun je alles tekenen. Vanaf dat punt werken we in drie lessen toe naar het tekenen van een kort stripverhaal. Daarbij volgt het hoofd de hand in plaats van andersom; het tekenen is de motor voor ideeën en verhalen. Je hand neemt je mee op reis.

In totaal bestaat het lespakket uit vier lessen. Het boekje bevat drie lessen, die los van elkaar aangeboden kunnen worden. Deze lessen kunnen ondersteund worden met de video's. In de vierde les schuift striptekenaer Erik van Tuijn 'digitaal' aan. Elke les duurt ongeveer 1 uur. Het totale lesprogramma kan dus verdeeld worden over 4 lesweken. Strips zijn ooit begonnen als pulp, leuke plaatjes op slecht papier; wegwerpvermaak.

Waarom striptekenen?

Een beetje minderwaardig en smoezelig: 'strips zijn geen boeken' hoorde ik vaak 'waarom lees je geen echte boeken?'. Nou, om te beginnen omdat strips grappig en mooi en banaal en diepzinnig kunnen zijn, maar ook het zo leuk is om ze te tekenen. Maar striptekenen mag dan ooit begonnen zijn als pulp, tegenwoordig is het een superkracht! Striptekenen biedt kinderen een laagdrempelig toegang tot een een leven lang visueel denken én doen..

Strips combineren beeld en taal. En die twee zijn de afgelopen decennia steeds dichter naar elkaar gekropen, en ook steeds belangrijker geworden in het dagelijks leven. We schrijven appjes vol met emoji's en kijken liever naar korte geanimeerde uitlegvideo's dan dat we lange verhalen lezen. Op sociale media vangen met name posts die gebruik maken van beeldtaal veel van onze - verder vluchtige - aandacht. Verhalen vangen in beelden weten we nu zorgt juist voor meer aandacht, en ook voor het beter onthouden van wat er gezegd wordt. Dat wil je kunnen dus, want het geeft je meer grip op je wereld.

Benodigde materialen

- Potlood (HB/2B), puntenslijper, gum
- Kleurpotloden
- Zwarte fineliner/pen
- Stiften in enkele stevige kleuren (met veel contrast, bv zwart, blauw, rood, donkergroen), voor gebruik tijdens de digitale les. Alternatieven: houtskool, donker vetkrijt.
- Voldoende (A4) papier (Zoveel als nodig, ongeveer 10 vellen per kind per les)
- Lesboekje per 1 a 2 leerling(en).
- Ondersteunende techniek
- Digibord, laptop, webcam, internetverbinding, toegang tot YouTube, videoconferencing-tool (Zoom, Microsoft Teams of soortgelijk).

Aanbodsdoelen

Het creatieve proces bij beeldend werk (alle fases)

- Doorlopen van een creatief proces in vier fases: oriënteren - onderzoeken - uitvoeren - evalueren.
- Onderzoeken van betekenisvolle onderwerpen en thema's uit de eigen belevingswereld en deze verbeelden in beeldende werk.
- Reflecteren op beeldend werk tijdens alle fases van het creatieve proces.

Kennismaken met beeldaspecten, materialen en technieken

- Fase 1: Spelenderwijs onderzoeken binnen de context van een thema/onderwerp van verschillende mogelijkheden van beeldaspecten.
- Fase 2: Gericht experimenteren binnen de context van een onderwerp met beeldaspecten.

Maken van beeldend werk

- Fase 1: (a) Gebruiken van een betekenisvol onderwerp als inspiratiebron voor een eigen beeldend werkstuk. (b) Vormgeven van eigen ideeën en experimenten.
- Fase 2: Persoonlijke invulling geven aan een opdracht en daarbij gebruikmaken van ontdekkingen uit de onderzoeksfase.

Reflecteren op beeldend werk van zichzelf en de ander

- Fase 1: (a) Vertellen over eigen beeldend werk (wat heb je gemaakt en hoe heb je dat gedaan?). (b) Kijken naar en praten over beeldend werk van groepsgenoten.
- Fase 2: (a) Waardering uitspreken voor het eigen product en werkproces en dat van anderen. (b) Een relatie leggen tussen eigen werk en dat van beeldend vormgevers/ kunstenaars en daarbij binnen- en buitenschoolse kunstervaringen betrekken.

les 1

VAN NIETS NAAR IETS

Doel van les 1

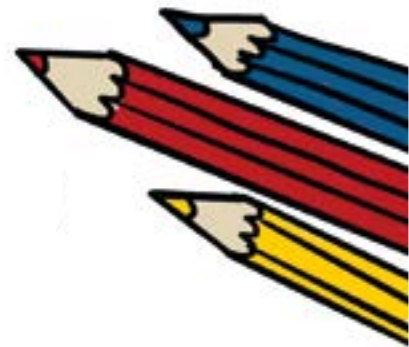
Tekenhand en vormtaal ontdekken en uitproberen, leren hoe je levendige figuren kunt tekenen. Kennismaken met de basiselementen van (strip)tekenen: het visueel alfabet, emotie en de actielijn.

Voorbereiding

Zorg dat alle kinderen voldoende tekenmateriaal voorhanden hebben.

Voor deze les zijn dat:

- HB/2B potlood, gum en puntenslijper
- 10 vellen A4 papier per kind
- eventueel een donkere stift of pen (0,5mm tot 2mm dik ongeveer).
- Voor de eerste les zijn in principe geen kleurpotloden nodig
- Zorg voor 1 lesboekje per 1 á 2 kinderen.
- Zet de introductievideo klaar op laptop of digibord.

Opstarten

De introductievideo is in principe genoeg als start, maar het is natuurlijk altijd leuk om te beginnen met een vragenronde: zijn er favoriete strips? Waar kom je strips allemaal tegen? Denken de kinderen dat ze al kunnen striptekenen?

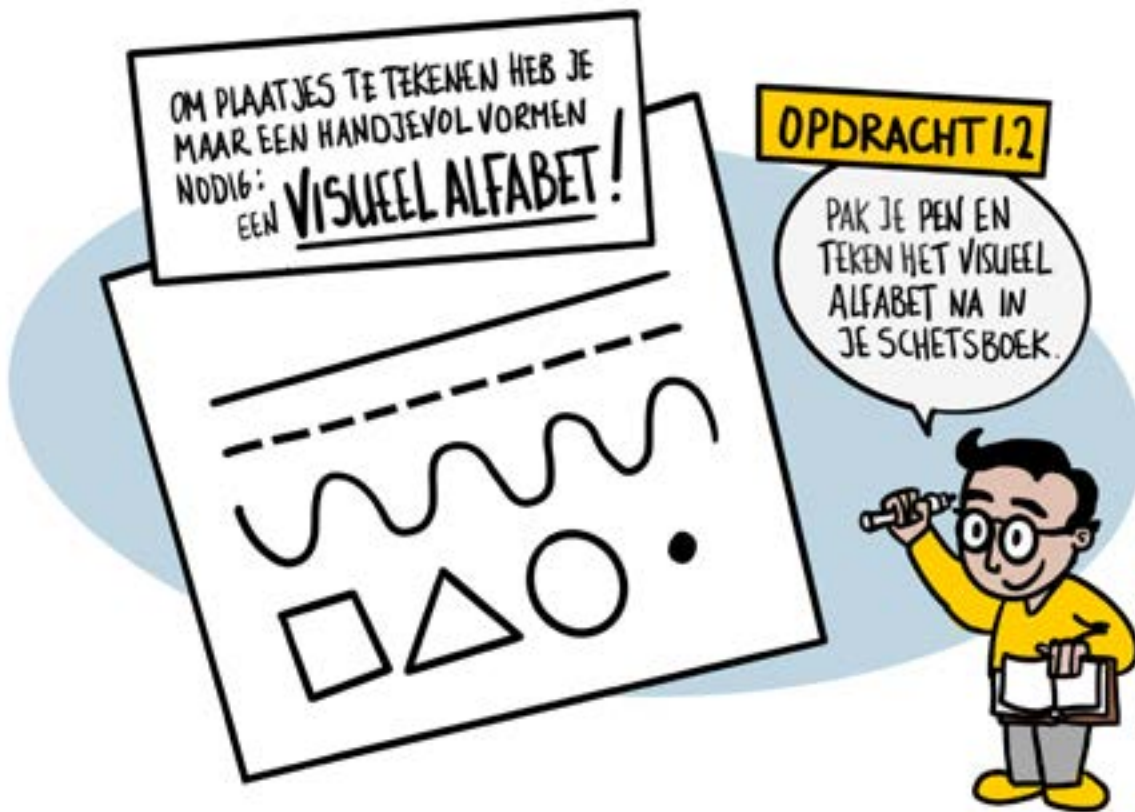
Je kunt de introductievideo en les 1 vinden op:

<http://link.blijstift.nl/groepsles-start>

<http://link.blijstift.nl/groepsles01>

Oprachten

Alle opdrachten kunnen in principe zelfstandig gemaakt worden, maar er is ruimte voor klassikale elementen onder leiding/begeleiding van de docent. Hieronder volgen een aantal suggesties om het klassikale element te versterken. Let wel op: als je ze allemaal klassikaal doet, past het lesprogramma niet in 1 uur.

Opdracht 1.1 Visueel Alfabet

Teken zelf mee op het bord! Bij deze opdracht kun je ook gebruik maken van lesvideo 1. Pauzeer de video dan bij het hoofdstuk 'emotie'.

Opdracht 1.2 visueel alfabet toepassen

Doe een rondje achterstevoren-pictionary met de klas: Bedenk gezamenlijk een serie voorwerpen. Schrijf ze op het bord. Daarna tekent iedereen de voorwerpen op zijn/haar eigen papier. Houd het kort: 1 minuut tekenen per voorwerp is genoeg. Vergelijk de resultaten.

Opdracht 1.3 en 1.4 kunnen de kinderen zelf doen met het boekje!

Opdracht 1.5 emoties

Teken het schema op het bord en vul het samen in. Benoem de emoties en bedenk er meer! Bij deze opdracht kun je ook gebruik maken van lesvideo 1. Pauzeer de video dan bij het hoofdstuk 'actielijn'.

Opdracht 1.6 Actielijn

Bij deze opdracht kun je gebruik maken van lesvideo 1.

Afsluiting

Sluit de les af met een kleine tentoonstelling! hang de resultaten van opdracht 1.6 en opdracht 1.7 aan de muur, of laat de klas rondlopen en elkaars werk bekijken. Bespreek de resultaten.

Van poppetje naar stripfiguur

Doel van les 2

In les 2 werken we van poppetje naar stripfiguur. De kinderen gaan eerst een stripfiguur van zichzelf maken. De les sluit af met een keten-oefening waarin de kinderen een manier krijgen aangereikt om samen in korte tijd veel verschillende ideeën voor stripfiguren te bedenken. Van het resultaat kan een leuke tentoonstelling gemaakt worden.

Vorbereiding

Zorg dat alle kinderen voldoende tekenmateriaal voorhanden hebben.

Voor deze les zijn dat:

- HB/2B potlood, gum en puntenslijper
- 10 vellen A4 papier per kind
- kleurpotloden
- eventueel een donkere stift of pen (0,5mm tot 2mm dik ongeveer).
- Zorg voor 1 lesboekje per 1 á 2 kinderen.
- Zet de introductievideo klaar op laptop of digibord.
- zet een timer of klok klaar.

Opstarten

In deze les gaan de kinderen stripfiguren maken van zichzelf. Als start kan er kort teruggekeken worden op de resultaten van de vorige les en kan het eerste deel van les-video 2 bekeken worden (Pauzeer de video dan bij 'Wat voor stripfiguur ben jij?')

Je kunt de video van les 2 vinden op:

<http://link.blijstift.nl/groepsles02>

Oprachten

De opdrachten 2.1 t/m 2.3 kunnen in principe zelfstandig gemaakt worden, maar er is ruimte voor klassikale elementen onder leiding/begeleiding van de docent. Hieronder volgen een aantal suggesties om het klassikale element te versterken. Let wel op: als je ze allemaal klassikaal doet, past het lesprogramma niet in 1 uur.

Opdracht 2.1 Teken jezelf als stripfiguur

In deze opdracht worden kinderen geprikkeld om na te denken over wat ze karakteristiek aan zichzelf vinden en dat te gebruiken voor het verpersoonlijken van hun stripfiguur. Deze aanpak biedt openingen voor een gesprek over zelfbeeld en imago, maar dat is in deze context optioneel.

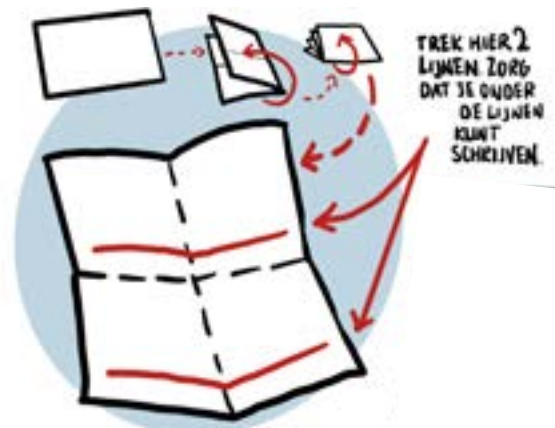
Het doel van deze les om de poppetjes uit les 1 op een simpele manier om te toveren in echte stripfiguren. Laat ze vooral op zoek gaan naar de elementen waar ze zichzelf (positief) mee associëren. De opdracht kan worden afgesloten met een klassikaal potje 'wie is dit?' en de klas te laten raden wie er is afgebeeld.

Opdracht 2.2 (stripfiguren met attributen) en 2.3 (teken jezelf als...)

Deze opdrachten zijn individueel. Mocht er tijdgebrek zijn, dan kan één van beiden worden geschrapt. Bij deze opdrachten kun je ook gebruik maken van lesvideo 2. Pauzeer de video dan respectievelijk bij het hoofdstuk 'En nu met attributen' en 'Character Jam' en laat de kinderen de opdrachten in het boekje maken.

Opdracht 2.4 Character Jam

De laatste opdracht van les 2 is een ketenopdracht, die bedoeld is om kinderen te laten ontdekken hoe je je creativiteit op een simpele manier kunt stimuleren. Deze opdracht vormt ook de basis voor les 3. Bekijk ook het laatste deel van lesvideo 2. Loop de hele opdracht eerst door met de kinderen, zodat ze weten wat er verwacht wordt. Iedereen vouwt een A4 vel in vieren, zet de 2 lijnen erop en schrijft onderaan in het eerste vak de naam van een superheld of sprookjesfiguur op. Daarna wordt het papier doorgegeven.

Vanaf nu wordt het vel papier na iedere toevoeging doorgegeven.

Houdt de vaart erin, gebruik een timer. Elke stap mag niet meer dan 2 minuten duren. Het verzinnen van de figuren kan zelfs korter. Moedig kinderen tijdens stap 3 aan om te blijven tekenen! Niet stoppen om na te denken, hun handen lossen alles op, niet hun hoofd.

Afsluiting

Sluit de les af met een kleine tentoonstelling! hang de resultaten van opdrachten op in de klas en laat iedereen rondkijken. Welke stripfiguren zijn favoriet? Welke is het vreemdste? Als voorbereiding voor de volgende les kan het handig zijn om de kinderen de tekeningen los te laten knippen langs de vouwranden.

VAN stripfiguur NAAR stripverhaal

Doel van les 3

In deze les voltooien de kinderen de laatste stap: ze gaan een twee korte stripverhalen tekenen. Teken (het doen) is hierbij de motor voor de inspiratie, niet andersom!

Voorbereiding

Zorg dat alle kinderen voldoende tekenmateriaal voorhanden hebben.

Voor deze les zijn dat:

- HB/2B potlood, gum en puntenslijper
- 4-5 vellen A4 papier per kind
- kleurpotloden
- eventueel een donkere stift of pen (0,5mm tot 2mm dik ongeveer).
- Zorg voor 1 lesboekje per 1 á 2 kinderen.
- Zet de introductievideo klaar op laptop of digibord.
- zet een timer of klok klaar.
- Zorg dat de tekeningen uit de vorige les langs de vouwranden losgeknipt zijn en klaar liggen/hangen.

Besluit of de kinderen (1) een willekeurig stripfiguur uit hun collectie krijgen of (2) zelf mogen kiezen. In het eerste geval kunnen de tekeningen uitgedeeld worden, in het tweede geval is het handiger om ze op te hangen of uit te stallen. Bekijk de derde lesvideo en laat de kinderen de resultaten van de vorige les bekijken.

Opstarten

Laat ze 1 van de gezamenlijk gemaakte stripfiguren uit de vorige les kiezen (of wijs ze een willekeurige figuur toe).

Je kunt de video van les 3 vinden op:

<http://link.blijstift.nl/groepsles03>

Oprdachten

Opdracht 3.1 Breng je stripfiguur in beweging

De stripfiguren uit de vorige les gaan in beweging komen. De kinderen tekenen daarvoor eerst de stripfiguur die ze hebben gekozen/gekrepen na op een nieuw vel. Daarna laten ze de figuur in de volgende 3 plaatjes in actie komen. Je kunt lesvideo 3 bekijken en pauzeren bij 'Opdracht 2: setting'.

Voor deze opdracht hebben ze 10 minuten. Stimuleer de kinderen om te blijven tekenen, niet stoppen om na te denken, laat hun handen antwoord geven.

Opdracht 3.2 Een eigen stripverhaal

In deze laatste opdracht komen alle aspecten uit de afgelopen lessen samen: figuren, voorwerpen, achtergronden, beweging, tijd, verhaal... Voor deze opdracht mag zeker een halve les gereserveerd worden. Je kunt het tweede deel van lesvideo 3 bekijken.

Ook voor deze opdracht geldt: houdt het tempo erin met een timer, en stimuleer ze om te blijven tekenen.

Stripfiguur kiezen

Kinderen mogen opnieuw een stripfiguur kiezen uit de afgelopen lessen. Dat mag de figuur uit opdracht 3.1 zijn, maar ook een andere. Ze mogen natuurlijk ook de stripfiguur gebruiken die ze van zichzelf gemaakt hebben in les 2!

Inkleuren

Inkleuren en het maken van tekstballonnen zijn 'extra' mocht er tijd over zijn.

Afsluiting

Een tentoonstelling lijkt me wel op zijn plaats!

Laat de kinderen hun successen vieren en genieten van alle rare stripverhalen die ontstaan zijn.

Misschien leuk om er een klasstripboek van te maken? Interactie en plezier: wat is er gemaakt? Wat heeft het los gemaakt?

Live les op afstand

Doel van de digitale les

Naast de drie lessen in het boekje is er één les waarbij tekenaar Erik van Tuijn aanhaakt via een digitale verbinding. Om deze les optimaal te laten verlopen en technische problemen te voorkomen, is er de één week (op dinsdag- en vrijdagmiddag) voor de les een telefonische kennismaking met Erik.

Plan deze afspraak aub zelf in via:

<https://calendly.com/blijstift/kennismaking>

Voor digitale les zijn drie vormen mogelijk, afhankelijk van welke lessen van het programma al gedaan zijn:

1. Aan 't begin

Een kick-off les, waarin we het visuele alfabet zullen behandelen, met een potje pictionary als afsluiter. Als er tijd over is behandel ik ook 'emoties'. De niet behandelde opdrachten van les 1, kunnen kinderen zelfstandig doen na afloop.

2. Ergens halverwege

Een losse tekenles: We nemen even tijd om te kijken naar de resultaten tot dan toe (uit les 1 of 2). Als 'live' opdracht gaan we een of meer klassikale opdrachten doen.

3. Op 't eind

Een afsluitende les waarin we samen kijken naar de resultaten, en waarin er vragen gesteld kunnen worden. Daarnaast doen we een tekenspel.

Contactgegevens

Erik van Tuijn
erik@blijstift.nl
085-87 69 300

**Voor algemene vragen en ondersteuning
aub neem contact op met:**

Stichting Cultuureducatie Zeeuws-Vlaanderen
info@cezvl.nl
(+31)6 467 453 50

